

Morin les subvencions!

Dm, 15/01/2019 per Carles Armengol

[Vent de cara](#)

Vull evitar ensurts a eventuals lectors. M'avanço. Matant les subvencions no proposo la desaparició de la col·laboració econòmica de les administracions públiques amb el sector privat, particularment amb el [tercer sector](#).

Tampoc em referiré a la [falòrnia](#) dels suposats i inexistents ajuts a les entitats sobiranistes. Si sabré jo el cost anual que suporto en quotes a entitats diverses, aportacions a caixes de solidaritat, autocars, marxandatge... El cert és que no ho sé perquè no ho he sumat mai, per no espantar-me.

Un model disfuncional

Vull tornar a una reflexió que ja havia fet, fa anys, [des del propi tercer sector](#). He tornar a treballar a l'administració pública i la veig encara més necessària.

Les subvencions són una forma molt estesa d'articular el suport econòmic de les administracions a diverses iniciatives socials. Tots els departaments de la Generalitat i tots els ajuntaments mitjans i grans concedeixen subvencions. El guix d'aquestes s'atorguen mitjançant el procediment més ordinari, que és la convocatòria pública en règim de lliure concurrència.

El que plantejo de manera oberta i directa és que [aquest model no pot ser el mecanisme principal ni majoritari](#) per vehicular el necessari suport que mereixen moltes iniciatives.

La meva impugnació és fruit de considerar les subvencions disfuncionals i poc adients als objectius pretesos. Això tant per motius pràctics i dels procediments que empra, com també per motius més conceptuals. Em limitaré a esmentar algunes disfuncionalitats pràctiques. En alguns extrems arriben a ser tan escandalosos que ja serien suficients per impugnar el model.

El marc legal

Les subvencions, tot i que per definició són actuacions graciabls per part de l'administració, no estan exemptes de regulació, ans al contrari. A l'Estat espanyol, el 2003 es va promulgar la primera [Llei General de Subvencions](#), encara vigent, que condiona tota actuació en aquesta matèria. Sigui quina sigui l'administració que subvencioni, cal complir aquesta norma.

La Llei es va fer sota la presidència d'Aznar, en la legislatura de la seva majoria absoluta. És fruit de la voluntat d'incrementar el control social amb el pretext de la lluita antiterrorista. Queda clar, doncs, que no és el context més propici per al foment de la iniciativa social i de la seva autonomia.

A banda d'aquesta Llei, altres reformes legals, algunes d'abast europeu, condionen el marc jurídic i administratiu al qual cal ajustar una convocatòria de subvencions i el seu procés d'atorgament, justificació i pagament. La relació és molt prolixa: procediment administratiu, finances públiques, pressupostos, contractes del sector públic, transparència, protecció de dades, prevenció del blanqueig de capitals, administració electrònica...).

La realitat dels procediments

El resultat de tot plegat, difícil de resumir en poques paraules, és que les convocatòries de subvencions tenen un procediment molt complex, llarg, feixuc i ple de controls que alenteixen el procés.

Fruit d'això, per exemple, les convocatòries gairebé sempre surten desfasades en el calendari. S'han de fer les sol·licituds quan les activitats objecte de l'eventual subvenció ja han començat -o quan les activitats ja han finalitzat. Això implica que ha calgut dissenyar els projectes amb la incertesa dels recursos disponibles, però amb un pressupost que en alguns casos, més tard, caldrà justificar de manera íntegra. Pel camí, el sentit de foment que poden tenir les subvencions ja ha quedat diluït.

Per imperatiu legal, la sol·licitud d'una subvenció és un mecanisme que l'administració aprofita per revisar i demanar el compliment de diverses obligacions que les entitats tenen per normatives sectorials diverses (personalitat jurídica; registre d'òrgans de govern; obligacions comptables, fiscals i laborals; transparència...). La qual cosa complica el tràmit de sol·licitud, tot i els intents de facilitar les coses mitjançant declaracions responsables.

Si la sol·licitud és complexa, la justificació pot ser un infern. No es tracta només dels formularis a omplir i els papers a preparar. Un problema de fons són els criteris de justificació (imports a justificar, despeses subvencionables, requisits formals dels comprovants de despesa...).

Aquests criteris no sempre encaixen amb les característiques de l'objecte de la subvenció ni són prou clars. A més, aquests criteris són canviants i no són uniformes en totes les administracions. Fins i tot no és estrany que òrgans gestors, unitats administratives, assessories jurídiques o intervenció delegada, dins d'un mateix ens públic, no interpretin iguals els criteris fixats.

Tots aquests factors, més d'altres propis de les entitats, especialment de les més

petites i amb una gestió molt precària, fan que molts beneficiaries no sàpiguen gestionar correctament tot el procés i es generin malentesos i incomprendions mútues entre administració i administrat.

Si la justificació no es correcta, en els casos en què s'han abonat bestretes prèvies, entren en joc els processos de revocació parcial o total de la subvenció, amb tots els tràmits administratius a seguir. I, en el pitjor dels casos, la possibilitat d'haver de retornar la subvenció.

Per a les entitats, la tramitació acaba aquí. No per a les administracions, que abans de la convocatòria, amb l'atorgament i amb la justificació, han de fer tota la gestió econòmica pròpiament dita (pressupost, reserves, disposicions, obligacions de pagament...) amb els seus procediments i controls específics.

Ens podem permetre les subvencions?

No entraré ara a debatre si són realment necessàries totes aquestes cauteles i controls i aquests procediments tant llargs i feixucs. El control del diner públic és imprescindible, però a vegades hom te la sensació que es colen els mosquits però [pel costat passen els elefants](#). Els procediments, si fa o no fa, són els mateixos per a subvencions de 600 € com per a subvencions de 600.000 €, i no és estrany veure quantitats tan dispars en les diverses convocatòries.

Hi ha una primera constatació força evident: el cost que suposa a l'administració i a l'administrat gestionar una subvenció en molts casos supera de llarg l'import de la subvenció. Com que a l'administració no es fan gaires estudis de costos es fa difícil de determinar un llindar, però és evident que en un percentatge important de les subvencions [val més el farciment que el gall](#). Això és sostenible?

Per a mi la resposta és obvia, però com que segueixo creient que moltes iniciatives mereixen el suport dels recursos públics, procuraré dedicar un futur [article a les alternatives](#).